

فصلنامه ذخایر انقلاب (عشایر)

Journal Homepage: <https://www.izepn.ir/>

سخن سردبیر

فصلنامه عشایری «ذخایر انقلاب»، به عنوان تنها و تخصصی‌ترین نشریه در راستای ارتقاء سطح علمی و پژوهشی زمینه‌های مطالعاتی "جامعه عشایری" و توجه به نقش کلیدی این جامعه در توسعه کشور، به‌ویژه در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، پس از انتشار ۵۸ شماره از سال ۱۳۶۶ تاکنون (پاییز ۱۴۰۳) و یک توقف هفت‌ساله، اکنون با رویه، مدیریت، گروه و ساختار علمی جدید، گام به عرصه نشر می‌گذارد.

تلاش نشریه در این راستا است که با دعوت از پژوهشگران و متخصصان مختلف در حوزه‌های مرتبط با مناطق و جامعه عشایری و گردآوری مقالات علمی و پژوهشی، به اکتشاف، توصیف، تحلیل و تبیین دقیق مسائل و چالش‌های فراموش شده و حل‌نشده موجود و پیش‌روی این قشر پردازد و راهکارهایی علمی و عملی برای بهبود وضعیت معیشتی و زندگی آن‌ها ارائه دهد. دغدغه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، زیست‌محیطی جامعه عشایری نیازمند توجه ویژه است و بر همین اساس، این فصلنامه، به عنوان یک بستر علمی، به منظور ارتقاء سطح آگاهی و دانش در این زمینه، برای پژوهشگران، سیاست‌گذاران، مسئولان و علاقه‌مندان به مسائل عشایری در نظر گرفته شده است.

اکنون، شماره اول از دوره سوم (پیاپی ۵۹) فصلنامه عشایری «ذخایر انقلاب»، پیش‌روی علاقمندان است. در شماره حاضر، مقالات متنوع، بدیع و عمیقی در زمینه‌های مطالعاتی مرتبط با جامعه عشایری ارائه شده‌اند که هر کدام به نوبه خود می‌توانند به عنوان منابع ارزشمندی برای فهم بهتر و دقیق‌تر چالش‌ها و فرصت‌ها در این حوزه مطرح شوند. این مقالات، به‌طور ویژه بر روی مقوله‌های مختلفی همچون تأثیر تغییرات اقلیمی، معضلات اقتصادی و اجتماعی، توسعه کارآفرینی و اشتغال در جوامع عشایری، تأثیرات برنامه‌های کلان‌سیاستی کشور بر وضعیت این قشر و همچنین راهکارهای نوین برای تقویت تاب‌آوری زیرساخت‌ها در برابر تهدیدات طبیعی و انسانی تمرکز دارند.

در این شماره از فصلنامه عشایری «ذخایر انقلاب»، شش مقاله به شرح ذیل منتشر شده است:

➤ مقاله اول، با عنوان "جایگاه توانمندسازی جامعه عشایری در قانون برنامه‌های اول تا هفتم توسعه" می‌باشد. این مقاله به بررسی تأثیرات برنامه‌های توسعه کشور بر جامعه عشایری پرداخته است. این برنامه‌ها، به‌طور ویژه، در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مناطق و جامعه عشایری، اثرات متفاوتی از خود باقی گذاشته‌اند. این پژوهش نشان می‌دهد، اگرچه برخی از برنامه‌ها منجر به بهبود وضعیت زندگی عشایر شده‌اند، اما هنوز نیاز به اصلاحات، به‌روزرسانی، تطابق با شرایط، چابک‌سازی و توجه ویژه‌تر به این قشر دارند. مقاله با ارائه پیشنهادهای در این زمینه، به دنبال بهبود شرایط معیشتی و اقتصادی عشایر از طریق مناسبات توانمندسازی جوامع محلی است.

➤ مقاله دوم، با عنوان "جامعه عشایری، چالش‌ها و مسائل" است. این مقاله، به چالش‌های اقتصادی و معیشتی جامعه عشایری می‌پردازد. از جمله مسائل اصلی مورد بحث در این مقاله، مشکلات تأمین منابع غذایی، کمبود زیرساخت‌های بهداشتی و آموزشی، و فشارهای ناشی از تغییرات اقلیمی است. مقاله به‌طور دقیق به بررسی چگونگی اثرات این مشکلات بر کیفیت زندگی عشایر پرداخته و پیشنهادهایی برای حل این مسائل ارائه داده است.

➤ مقاله سوم، با عنوان "تحلیل توسعه اجتماعات محلی در جامعه عشایری استان چهارمحال و بختیاری با تأکید بر نقش مؤلفه‌های اجتماعی و فرهنگی"، بر روی مؤلفه‌های اجتماعی و فرهنگی تأکید دارد که می‌تواند به توسعه اجتماعات محلی در جوامع عشایری کمک نماید. در این پژوهش، نقش انسجام اجتماعی، اعتماد، تعاملات اجتماعی و مشارکت جمعی در تقویت توسعه اجتماعی و بهبود کیفیت زندگی بررسی شده است. به‌علاوه، تأثیر عوامل فرهنگی همچون مردسالاری و باورهای سنتی بر توسعه جامعه عشایری، مورد سنجش قرار گرفته است.

➤ مقاله چهارم، با عنوان "بررسی نقش گیاهان دارویی در اشتغال و کارآفرینی جوامع عشایری"، به فرصت‌های موجود در زمینه توسعه کشت و جمع‌آوری گیاهان دارویی در مناطق عشایری پرداخته است. در این مقاله، به این موضوع اشاره شده است که گیاهان با توجه به خواص درمانی و اقتصادی خود، می‌توانند به‌عنوان یک منبع درآمد جدید برای عشایر مطرح شوند. مقاله مذکور، به‌طور ویژه به ظرفیت‌های موجود در این زمینه اشاره می‌کند و راهکارهایی برای گسترش این نوع کارآفرینی ارائه می‌نماید.

➤ مقاله پنجم، با عنوان "تأثیر بلوس آهسته‌رهش مولتی‌مینرال حاوی سلنیوم، کبالت و ید بر عملکرد تولیدمثلی و سلامت بره در میش‌های لری" است. یافته‌های این مقاله که منتج از یک طرح پژوهشی و میدانی در میان گله‌های دام عشایری در استان لرستان است، نشان داده که این مکمل‌ها می‌توانند تأثیرات مثبتی بر بهبود عملکرد تولیدمثلی گله‌ها و کاهش بیماری‌های ماهیچه‌ای داشته باشند. همچنین این مطالعه تأثیرات مثبت بر روی وزن تولد و نرخ افزایش وزن روزانه بره‌ها را نشان می‌دهد.

➤ مقاله ششم، با عنوان "شناسایی و اولویت‌بندی شاخص‌های ارتقاء سطح تاب‌آوری زیرساخت‌های جامعه عشایری با رویکرد پدافند غیرعامل با نگاه بر تقویت ظرفیت امنیت غذایی کشور"، به بررسی شاخص‌های ارتقاء تاب‌آوری زیرساخت‌های عشایری پرداخته و به این موضوع اشاره دارد که با توجه به مخاطرات و بلایای طبیعی و بحران‌های انسانی که جامعه عشایری را تهدید می‌کنند، نیاز به تقویت تاب‌آوری زیرساخت‌ها، بیش‌ازپیش احساس می‌شود. در این مقاله، اولویت‌بندی شاخص‌ها، به‌منظور ارتقاء تاب‌آوری این جامعه صورت گرفته و راهکارهایی برای مقابله با بحران‌ها پیشنهاد شده است.

در پایان، می‌توان بیان نمود که مقالات منتشر شده در این شماره، علاوه بر تحلیل دقیق مسائل موجود، به‌دنبال ایجاد راهکارهای عملی برای بهبود وضعیت معیشتی و اجتماعی عشایر هستند. فصلنامه عشایری «ذخایر انقلاب»، به‌عنوان یک مرجع علمی و معتبر، می‌تواند نقشی اساسی در پیشبرد اهداف توسعه پایدار در جامعه عشایری ایفا کند. امید است، پژوهش‌های حاضر، منجر به تحوّل در دیدگاه‌ها و تغییرات مثبت در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های کلان‌کشوری در راستای حمایت از جامعه عشایری شوند و شرایط بهتری برای این قشر فراهم گردد.

انتشار چنین مقالاتی، نه تنها برای دانش‌افزایی به جامعه‌ی علمی و آگاهی‌رسانی به عموم جامعه، بلکه برای نهادها و مسئولان، به‌منظور اتخاذ تصمیمات بهتر و مؤثرتر در راستای توسعه پایدار و رفاه جامعه عشایری امری ضروری است.

با احترام؛

مریم حسینی

مدیرکل دفتر مطالعات جامع عشایر

و سردبیر نشریه ذخایر انقلاب

پاییز ۱۴۰۳

